

Thema E (posters)

Risicobeleving en risicomangement

P-E1

Driftbeperking door toepassing van een grove druppel en een uitvloeier op de bestrijding van meeldauw in rozenaailingen

A. M. van der Lans, J. Brouwer, B. Buitenwerf en A.J. van Kuik

PPO, cluster Bollen en Bomen, Postbus 118, 2770 AC Boskoop

Driftbeperking van veldspuiten kan in de boomteelt op verschillende manieren worden bewerkstelligd o.a door gebruikmaking van luchtondersteuning van de veldspuit, een emissiescherm, een spuitvrije zone of een vanggewas aan de slootkant.

Een flinke reductie van de drift van middelen naar het oppervlaktewater kan worden verkregen door toepassing van antidriftdoppen in de spuitboom (onderzoek IMAG)

In een gangbare teelt van rozenaailingen wordt frequent gespoten tegen zowel valse als echte meeldauw. In de praktijk worden doppen met een fijn druppelspectrum gebruikt. Driftbeperking werd verkregen door het gebruik van een dop met een grof druppelspectrum.

Tevens werd nagegaan of toevoeging van een uitvloeier (Zipper) de werking van de fungiciden verbeterde.

Uiteraard moet de combinatie van driftarme doppen (groe druppels) al of niet in combinatie met een uitvloeier leiden tot een gelijkwaardige of een betere bestrijding van meeldauw dan de nu in de praktijk gebruikelijke methode.

P-E2

Bestrijdingsmiddelen in de lucht rond tuinbouwkassen: schatting blootstelling omwonenden en mogelijke effecten

M. Leistra¹, M. van der Staaij² en B.J.W.G. Mensink³

¹Alterra Research Instituut voor de Groene Ruimte, Postbus 47, 6700 AA Wageningen

²Praktijkonderzoek Plant en Omgeving – Sector Glastuinbouw, Postbus 8, 2670 AA Naaldwijk

³Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Postbus 1, 3720 BA Bilthoven

Het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de glastuinbouw leidt tot emissie via ventilatie van damp en aërosol vanuit de kaslucht naar de buitenlucht. Situaties komen voor waarbij woningen en kassen op korte afstand van elkaar zijn gebouwd, zodat de vraag rijst aan welke concentraties de omwonenden worden blootgesteld. Op basis van gegevens over de belangrijkste toedieningen van bestrijdingsmiddelen in kassen en over hun vluchtigheid werden oriënterende berekeningen opgezet over de concentraties van de middelen in de lijwervel benedenwinds van een standaardkas. De concentraties in de lijwervel kunnen, verdeeld over het eerste uur na toediening, oplopen tot enkele tientallen microgram per m³ en soms tot hogere waarden. Uitgaande van toxicologische basisgegevens voor de bestrijdingsmiddelen werden voorlopige grenswaarden afgeleid voor blootstelling van mensen via de ademhaling. In de meeste gevallen bleef de berekende concentratie in de lijwervel onder de voorlopige grenswaarde, maar in enkele andere gevallen bleek nadere evaluatie nodig.

POSTERS

P-E3 **Vervluchtiging van** **bestrijdingsmiddelen vanaf** **planten**

M. Leistra, F. van den Berg en J.H. Smelt

*Alterra Research Instituut voor de Groene Ruimte, Postbus 47,
6700 AA Wageningen*

Vervluchtiging van bestrijdingsmiddelen vanaf planten is een van de meest omvangrijke emissieroutes naar het milieu. Na emissie en transport vindt depositie (nat, droog) plaats in woongebieden, natuurgebieden, etc. De vervluchtiging op de eerste dag is vooral afhankelijk van de dampdruk van het bestrijdingsmiddel. De invloed van gelijktijdig optredende processen neemt toe in de tijd: penetratie in de plant, afspoelen met neerslag en fotochemische omzetting. De vervluchtiging in het veld wordt gemeten door bepaling van de concentraties en van essentiële meteofactoren op verschillende hoogtes boven het perceel. De beschikbaarheid van het bestrijdingsmiddel op de planten voor vervluchtiging wordt gesimuleerd met een compartimentenmodel. Voor beschrijving van de luchtweerstanden bij vervluchtiging wordt voortgebouwd op grenslaag-meteorologische methoden.

P-E4 **De EPPO guideline on Resistance** **Risk Analysis**

A.J.W. Rotteveel

*Plantenziektenkundige Dienst, Postbus 9102,
6700 HC Wageningen*

Resistentie tegen bestrijdingsmiddelen is een al honderd jaar bekend fenomeen dat echter de laatste decennia sterk in betekenis toeneemt. De gevolgen zijn ernstig: het verlies van mogelijkheden om een schadelijk organisme te kunnen bestrijden. In niet alle gevallen zijn er vervangende middelen of alternatieve, niet chemische beheersmogelijkheden.

De EU richtlijn 91/414 regelt de toelating van gewasbeschermingsmiddelen op de Europese markt en vermeldt summier dat rekening dient te worden gehouden met resistentieontwikkeling. Omdat er in de verschillende landen behoefte was aan sturing hoe om te gaan met resistentie bij de toelating van middelen heeft de European Plant Protection Organisation (EPPO) een Panel on Resistance Risk Assessment georganiseerd. Dit Panel kreeg de opdracht een richtlijn te ontwikkelen. Deze richtlijn is intussen onder de titel *Guideline for the efficacy evaluation of plant protection products, resistance risk analysis*, begin 2000 gepubliceerd, en krijgt nu een eerste revisie.

Deze EPPO richtlijn gaat uit van het gezamenlijk door registrator en toelatingshouder ontwikkelen van consensus over het risico van een toepassing met zijn mogelijke resistentiestrategie. De richtlijn is positief ontvangen door industrie en overheden en werd Europees geïntroduceerd op een in 2000 door het panel georganiseerde workshop.

POSTERS